

Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

Zpráva z mezinárodní vědecké konference „Veřejné zakázky a PPP projekty – změny v roce 2013 v České republice, Slovenské republice a v EU“

Ve dnech 30. až 31. 5. 2013 se na půdě Provozně ekonomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně konal 7. ročník mezinárodní vědecké konference s názvem *Veřejné zakázky a PPP projekty – právní a ekonomické aspekty změn v České a Slovenské republice a legislativní trendy v EU a dalších zemích*. Tato konference se zabývala ekonomickými a právními aspekty novelizací v České a Slovenské republice a rovněž připravovanými změnami v EU. V České republice se změny týkají zejména transparentní novely účinné od 1. 4. 2012, v Evropské unii o novou generaci zadávacích směrnic a ve Slovenské republice o změny účinné od 1. 7. 2013.

Konferenci pořádala Provozně ekonomická fakulta v Brně za spoluúčasti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) s garancí hejtmana Jihomoravského kraje *M. Haška* a primátora statutárního města Brna *R. Onderky*.

Mimo akademických a výzkumných pracovníků se konference účastnili odborníci z praxe; z předních advokátních a konzultačních kanceláří. Nadto zde vystoupili a diskuse se zúčastnili kupř. pracovníci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (cca 15 osob) a rovněž v hojném počtu pracovníci Magistrátu města Brna.

Diskutovány byly právní a ekonomické aspekty veřejných zakázek a PPP projektů. Odborným garantem konference byl *R. Jurčík*. Konferenci moderovali *R. Jurčík* a *L. Krutáková*.

Zaměření sekce Veřejné zakázky bylo na výkladové nejasnosti v právní úpravě veřejných zakázek po novelách v České republice a Slovenské republice, hospodárnost a účelnost dopadů změn, změny vyvolané revizemi směrnic v EU po roku 2014 a novými trendy v zadávání veřejných zakázek – elektronická tržiště, centrální zadávání a elektronické aukce. V rámci této sekce vystoupili například *A. Havlová*, *J. Hlavička* (Havel Holásek & Partners, s.r.o., advokátní kancelář) s příspěvkem s názvem *Novelizace slovenského ZoVO 2013 ve srovnání se ZVZ*. Srovnání vývoje posledních novel na Slovensku (slovenská „expresná“ novela platná od února 2013 a „velká“ novela platná od července 2013) ve srovnání s posledními trendy u nás a v návrhu nových směrnic EU (zejm.: způsob prokazování kvalifikace, materiální princip vs. formální; hodnocení, zejm. hodnocení kvality vs. počitatelná kritéria, mimořádně nízká nabídková cena, přezkum postupu, odklad účinnosti, předběžná opatření, rozklad). V dané souvislosti bylo poukázáno na menší administrativní náročnost při zadávání veřejných zakázek na Slovensku (prokazování kvalifikace čestným prohlášením a osobní postavení prostřednictvím seznamu podnikatelů), na centrální registr smluv, na evidenci referencí od 1. 7. 2013, na zařazení dodavatele na blacklist na 1 rok v případech, kdy dodavatel získá v 3 po sobě jdoucích případech výslednou hodnotící známku referencí menší než 20, na procentní hladiny (15 % až 30 %) pro mimořádně nízkou nabídkovou cenu, na zařazení na blacklist na 1 rok, pokud vítězný uchazeč nezaplatí svému subdodavateli a rozhodne o tom pravomocně soud. Dále bylo inspirativní a posilující právní jistotu zadavatelů s pozitivním dopadem na veřejné rozpočty to, že pokud slovenský Úřad pro veřejné obstarávání nerozhodne do 30 dnů, má se za to, že námítky zamítl. Oproti tomu český Úřad pro ochranu hospodářské soutěže rozhoduje o složitějších případech dlouhé měsíce a někdy i roky, byť by neměl překročit lhůtu 60 dnů. Uvedené má nepříznivý dopad na účetní období zadavatele.

R. Jurčík z Mendelovy univerzity v Brně se zaměřil na nové instituty veřejných zakázek a jejich další vývoj – odložení či zrušení osob se zvláštní způsobilostí a hodnotitelů, zmírnění

povinnosti zrušit zadávací řízení v případě 1 nabídky, upřesnění podkladů uveřejňovaných na profilu zadavatele a návrh novely zavádějící institut centrální registr smluv (inspirace slovenskou právní úpravou a pozitivní zkušeností). Rovněž na to, že česká právní úprava prokazování základní kvalifikace a elektronických nástrojů je diskriminačně nastavená vůči zahraničním dodavatelům. Ve vztahu k základní kvalifikaci lze uvést, že veřejných zakázek se povětšinou účastní domácí dodavatelé, za které jsou považovány i dceřiné společnosti zahraničních dodavatelů, pokud mají sídlo v ČR. Nicméně pokud u technologicky složitějších zakázek podá nabídku výjimečně zahraniční dodavatel, neprokáže základní kvalifikaci, a to zejména členové statutárního orgánu nesplní podmínku beztrestnosti výpisem z rejstříku trestů ve vztahu k České republice, byť by to nemělo být dle evropských zadávacích směrnic požadováno.

T. Rydvan z advokátní kanceláře Řanda Havel Legal se zaměřil na nejasnosti v kvalifikaci v rámci zjednodušeného podlimitního řízení, stejně jako *P. Kolman* z Právnické fakulty v Brně, člen rozkladové komise Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže pro veřejné zakázky. *E. Kovařicová* z Ministerstva financí a Vysoké školy ekonomické se zabývala aktuálním tématem, a to veřejnými zakázkami a korupcí. Největší objem veřejných zakázek tvoří stavební veřejné zakázky a rovněž jsou diskutovány problémy s předraženými veřejnými zakázkami na stavební práce způsobované mj. tzv. vícepracemi. Tímto tématem se pod názvem „Aktuální otázky zadávání veřejných zakázek“ zabýval *L. Klee* ze společnosti Metrostav a z Karlovy univerzity. V rámci svého vystoupení se zabýval smluvními podmínkami FIDIC pro výstavbu v režimu DBO v kontextu českého PPP s důrazem na prováděcí stavební vyhlášky českého Ministerstva pro místní rozvoj č. č. 230 a 231/2012 Sb., a tzv. červenou, žlutou a stříbrnou knihou řešící různé varianty ekonomického a právního řešení projektů a claim managementu. V dané souvislosti poukázal na skutečnost, že smluvní podmínky FIDIC se v plném rozsahu v České a Slovenské republice nepoužívají, což může vést k ekonomickým a právním problémům při realizaci větších projektů.

Jeden z největších ohlasů zaznamenal se svým vystoupením *J. Pavel* z Vysoké školy ekonomické, člen „malého“ NERUV a poradce předchozího předsedy vlády pro oblast veřejných zakázek, s vystoupením „Veřejné zakázky po novele z pohledu účelnosti a transakčních nákladů, smluvních vztahů a elektronizace veřejných zakázek“. V jeho vystoupení zazněly otázky související s celkovým trhem veřejných zakázek, opatřeními vedoucími k úspoře veřejných prostředků a větším důrazem na prosazování 3E zásad v oblasti veřejných zakázek. Součástí jeho vystoupení byly rovněž transakční náklady firem vynakládané v souvislosti s účastí v soutěžích o veřejné zakázky.

M. Poremská z Mendelovy univerzity v Brně vystoupila s příspěvkem s názvem provozovatele elektronických nástrojů versus zadavatelé veřejných zakázek. Lze zdůraznit, že podle politiky Evropské komise by větší důraz na elektronické zadávání měl vést k otevřenějšímu trhu veřejných zakázek a tím pádem úsporám v této oblasti.

Panel PPP projektů byl zaměřen na otázky související s riziky PPP projektů a jejich použití, s otázkou value for money, s problematikou správného zadání PPP projektu. Této otázce se věnoval zejména *T. Janeba*, prezident Asociace pro rozvoj infrastruktury (ARI), který se vyjádřil k současné situaci v ČR. Asociace pro rozvoj infrastruktury je nástupnickou organizací Asociace PPP, kdy 28. listopadu 2012 rozhodli členové Asociace PPP o rozšíření záběru asociace a jejím přejmenování na Asociaci pro rozvoj infrastruktury (viz připravovaný web Ceskainfrastruktura.cz, registrace ARI proběhla 4. 2. 2013). *T. Janeba* se dále zaměřil na problematiku infrastrukturního financování, PPP a koncesních smluv.

T. Kruták z advokátní kanceláře Kruták & Partners se zaměřil na problematiku změn smluv u komplexních projektů ve světle rozhodovací praxe. *J. Kincl*, partner poradenské společ-

nosti Grant Thornton popsal úspěšnou implementaci PPP projektu v městské hromadné dopravě v Plzni. V roce 2013 byla podepsána smlouva, studie proveditelnosti mající za úkol rozhodnout ekonomickou výhodnost realizace formou PPP či klasickou veřejnou zakázkou byla zpracována v roce 2011. Hodnota PPP projektu za 29 let jeho trvání je cca 20 mld. CZK. *M. Babczyński* z České spořitelny uvedl příspěvek na téma efektivita veřejného a soukromého sektoru při zajišťování veřejné infrastruktury. *J. Sotonová* z ČSOB se zabývala otázkou, co je pro banky důležité při posuzování PPP projektu (a to na klíčové faktory včetně vlastnictví infrastruktury).

Nejvýznamnější příspěvky z konference jsou publikované ve sborníku.¹

Na konferenci účastníci rovněž diskutovali současné problémy veřejných zakázek v České republice v komparaci s legislativními trendy ve Slovenské republice. Na konferenci se účastníci podrobněji věnovali prováděcím předpisům k transparentní novele účinné v ČR od 1. 4. 2012 přijatými v roce 2013 a rovněž se zabývali aktuálními změnami v roce 2013, a to návrhem technické novely zákona o veřejných zakázkách, která má nabýt účinnosti 1. 1. 2014, rovněž jako níže uvedené prováděcí předpisy k zákonu o veřejných zakázkách. K uvedenému lze podrobněji uvést, že novela zákona o veřejných zakázkách provedená zákonem č. 55/2012 Sb., označovaná také jako antikorupční a transparentní, přinesla relativně rozsáhlé změny v oblasti veřejných zakázek, které lze dělit na dvě větve: ustanovení přinášející vyšší míru formálnosti postupu podle zákona, která moc prospěšná nejsou, a ustanovení stanovující větší míru transparentnosti, která lze přivítat. Tato novela byla přijímána s velkou mediální podporou a prohlášení politiků gradovala v tom, kolik se díky novele ušetří veřejných prostředků. Nejvyšší částku úspor ve výši 60 až 90 mld. Kč veřejných prostředků ročně uváděl ministr Ministerstva pro místní rozvoj. Zatím však k prokazatelným úsporám, které by se projeví v menší zátěži veřejných prostředků, nedošlo. Naopak se ukazuje, že některá ustanovení této novely jsou v praxi natolik administrativně náročná, že to brání samotnému zadávání veřejných zakázek. Na uvedené reaguje návrh technické novely zákona o veřejných zakázkách, který byl pod č. j. 4989/2013-KMV ze dne 13. dubna 2013 zpracován Ministerstvem pro místní rozvoj. Návrh směřuje k zachování dosavadního limitu, který určuje v případě veřejných zakázek na stavební práce hranici mezi veřejnými zakázkami malého rozsahu a podlimitními veřejnými zakázkami a dále také upřesňuje znění některých ustanovení, která v praxi činila výkladové obtíže. Ve vztahu k institutu osoby se zvláštní způsobilostí je návrh předkládán ve dvou variantách. První varianta návrhu předpokládá úplné zrušení tohoto institutu. Tedy je navrhováno zrušení jak ustanovení, které tento institut definuje (§ 17 písm. v) zákona o veřejných zakázkách], tak jsou také upravena ustanovení, která v souvislosti s institutem osoby se zvláštní způsobilostí ukládají další povinnosti. Druhou navrhovanou variantou je zachování institutu osoby se zvláštní způsobilostí a odložení účinnosti již platných ustanovení zákona o veřejných zakázkách, která v souvislosti s tímto institutem ukládají

¹ Jedná se o následující příspěvky: HOLUB, D. Právny rámec realizácie PPP projektov v Slovenskej republike vo vzťahu k majetku obcí; JURČÍK, R. Riziková místa právní úpravy veřejných zakázek po novele provedené zákonem č. 55/2012 Sb.; OCHRANA, F. Zásady veřejného zadávání a jejich indikátory z pohledu účinnosti veřejného zadávání; PAULÍČKOVÁ, A. Aktuálne otázky verejného obstarávania a trendy ppp projektov na Slovensku; PAVEL, J. Transakční náklady firem vynakládané v souvislosti s účastí v soutěžích o veřejné zakázky; POREMSKA, M. Provozovatelé elektronických nástrojů versus zadavatelé veřejných zakázek; RYDVAN, T. – SOUHRADOVÁ, M. Kvalifikace u podlimitních veřejných zakázek; ŠANDOR, M. – BLÁŽEK, P. Elektronická tržiště pro zadávání veřejných zakázek v České republice; SCISKALOVÁ, M. – MÜNSTER, M. Stanovení výše kaucí dle zákona o veřejných zakázkách; ŠPINEROVÁ, Z. Konkurencia a kolúzne praktiky vo verejnom obstarávaní; VRŠECKÝ, R. Veřejné zakázky v aktuální rozhodovací praxi Soudního dvora Evropské unie po 1. květnu 2012.

zadavateli další povinnosti, a to z 1. 1. 2014, kdy mají předmětná ustanovení nabýt účinnosti, na 1. 1. 2015. Lze opětovně apelovat na zákonodárce a předkladatele na větší kvalitu legislativních předpisů. Účastníci konference se jednoznačně postavili za zrušení institutu odborně způsobilých osob z důvodu nejasnosti, co by tato osoba měla garantovat. V dané souvislosti lze uvést, že byl vyhotoven rovněž návrh vyhlášky o stanovení seznamu zboží, na jehož dodávku je veřejný zadavatel při zadání veřejné zakázky povinen použít elektronickou aukci. V původním znění se měla aukce nesmyslně používat i např. na nákupy elektřiny na komoditních burzách v jednacím řízení bez uveřejnění. Po připomínkách se tato vyhláška nemá vztahovat na veřejné zakázky zadávané v jednacím řízení s uveřejněním, v jednacím řízení bez uveřejnění, v soutěžním dialogu a ve zjednodušeném podlimitním řízení. Komodity jsou přílohou této vyhlášky. Rovněž byla připravena vyhláška stanovující podrobnější postup v soutěži o návrh. Diskuse o těchto změnách byla více než přínosná, jen je otázkou, co nastane, pokud se technická novela v důsledku současné vládní krize nepřijme, veřejní zadavatelé nebudou mít k dispozici odborně způsobilé osoby a bude jim stanovena povinnost je používat.

Pozvání k účasti na mezinárodní vědecké konferenci v Brně se nakonec rozhodlo přijmout 150 účastníků. Je potěšující, že konference se konala rovněž za účasti a zájmu odborné veřejnosti, zejména z oblasti veřejné správy, což svědčí o aktuálnosti obsahu konference.

Vzhledem k úspěchu předchozích šesti ročníků konference organizátoři připravují 8. ročník konference s názvem *Veřejné zakázky a PPP projekty*, a to ve dnech 29.–30. května 2014 v Brně, na který jsou zájemci zváni.

doc. JUDr. Radek Jurčík, Ph.D.
Mendelova univerzita v Brně